

Verdieping: Kan een land failliet gaan?

Korte omschrijving werkvorm

De leerlingen lezen fragmenten uit artikelen over wat het betekent als Griekenland failliet gaat en maken daar verwerkingsvragen over.

Leerdoel

Leerlingen begrijpen wat er gebeurt als een land failliet gaat.

Bronnen

- *Artikel: Landen gaan wel vaker failliet*
Bronvermelding: nrc.next, Melle Garschagen, 09-02-2012
- *Artikel: Wat een Grexit betekent voor...*
Bronvermelding: Volkskrant, Yvonne Hofs, 18-02-2015

Duur

Ca. 40 minuten

Handleiding

1. U print voor alle leerlingen de werkbladen van pagina 2 t/m 4.
2. De leerlingen lezen de fragmenten en maken zelfstandig de vragen.
3. U kunt voor het bespreken van de antwoorden het antwoordmodel gebruiken op pagina 5 en 6 van dit document.
4. Tip: U kunt er voor kiezen de inzichtvragen klassikaal te beantwoorden.

Werkblad: Kan een land failliet gaan?

Opdracht 1

Lees de fragmenten uit de nrc.next van 9 februari 2012 en bekijk de afbeelding. Beantwoord de vragen.

Landen gaan wel vaker failliet

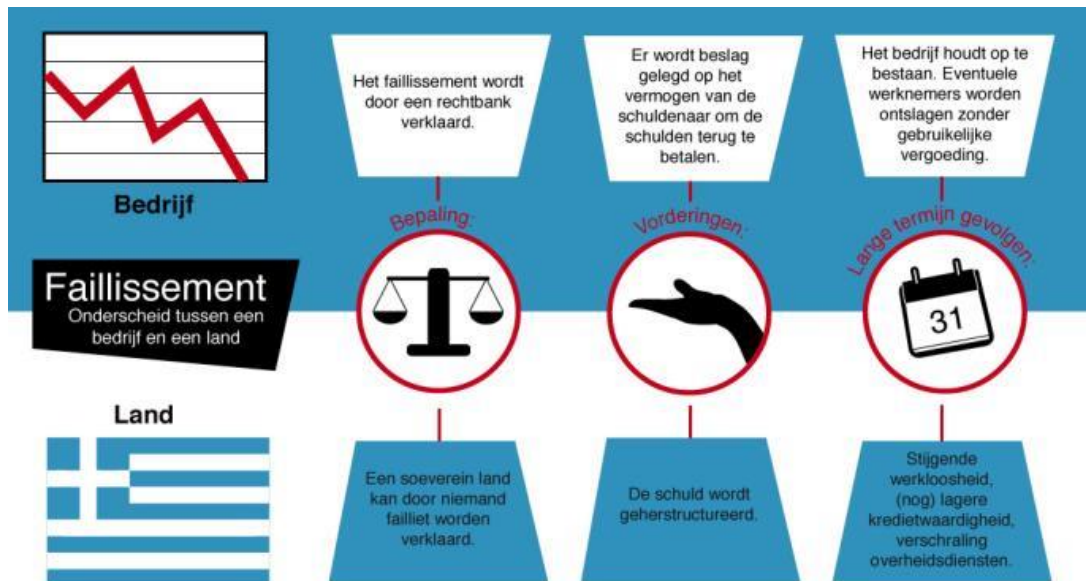
De kans dat Griekenland op 20 maart bank roet gaat, wordt steeds groter. Vier vragen over een Grieks faillissement.

1. Wat betekent het als een landfailliet gaat?

Financiële puristen vinden de term faillissement verkeerd. In tegenstelling tot een bedrijf kan een land niet de deuren sluiten en ten onder gaan. Ook kunnen winstgevende Griekse eilanden niet als bedrijfsonderdelen worden verkocht aan een nieuwe eigenaar. De Griekse staat blijft bestaan. Frankrijk bestaat nog steeds terwijl het land acht keer failliet is gegaan tussen 1500 en 1800. Ook Spanje heeft dertien faillissementen, tussen 1500 en 1900 weten te doorstaan. Recent zijn Rusland (1998) en Argentinië (2002) failliet gegaan. Een land is bankroet als de regering niet aan haar internationale betalingsverplichtingen wil voldoen. De rekeningen worden niet langer betaald. Staatsobligaties die het land heeft uitgegeven om de staatsschuld te financieren worden niet, of slechts deels, ingelost. De verplichting te betalen wordt weggestreept, waardoor de staatsschuld kleiner wordt.

3. Hoe arm wordt Griekenland bij een faillissement?

Een faillissement lijkt een aantrekkelijke manier voor landen om van hun schulden af te komen. Maar ze betalen een prijs. Investeerders zullen het land wantrouwen en het zal een tijd duren voor ze bereid zijn weer Griekse staatsleningen te kopen. Ook zullen ze een hoger rentetarief verlangen, aangezien het risico hoger is geworden. Ook al zou Griekenland zijn economie weten te hervormen, het stempel van wanbetaler blijft een paar jaar plakken. Schadelijker zijn de gevolgen voor de Griekse banksector. Die zal, zonder steun van de ECB en het Europese noodfonds, failliet gaan. Griekse banken zijn immers grote investeerders in Griekse staatsleningen. Ook zullen spaarders (nog meer) geld weghalen bij de banken als duidelijk wordt dat een faillissement onafwendbaar lijkt. Griekse banken zullen niet meer in staat zijn leningen te verstrekken aan particulieren en bedrijven, waardoor de recessie in Griekenland alleen maar dieper wordt. Ook zullen Griekse pensioenfondsen minder kunnen uitkeren.

1. Wanneer is een land bankroet?
2. Wat is een voordeel van een faillissement?
3. Waarom is het op lange termijn toch nadelig voor een land om failliet te gaan?

Opdracht 2

Lees de fragmenten uit de Volkskrant van 18 februari 2015 en beantwoord de vragen.

Wat een Grexit betekent voor...

Een akkoord tussen Griekenland en zijn geldschieters lijkt verder weg dan ooit. De tijd begint nu echt te dringen, want Griekenland moet in maart een IMF-lening van 1,4 miljard euro aflossen, plus 4,6 miljard euro aan drie- en zesmaandsleningen. Die 6 miljard euro kan Griekenland hoogstwaarschijnlijk niet opbrengen zonder additionele noodhulp. Hoeveel geld er nog in de schatkist van minister Varoufakis zit, is een goed bewaard Grieks geheim, maar schattingen gaan uit van maximaal 3,5 miljard euro. Deze patstelling brengt de gevreesde Grexit, een vertrek van Griekenland uit de eurozone, steeds dichterbij. De gevolgen van zo'n ongeluk zullen niet mals zijn.

Een faillissement van Griekenland betekent niet dat het land automatisch de euro opgeeft, of de Europese Unie moet verlaten. Niemand kan Griekenland daartoe dwingen. Maar als Griekenland geen geld van buitenlandse geldschieters meer krijgt, heeft het land geen andere keus dan een eigen munt in te voeren. Alleen zo kan de totale instorting van de Griekse economie worden afgewend. Door de drachme weer in te voeren, kan in elk geval het binnenlandse betalingsverkeer op gang blijven. Als Griekenland na een faillissement vasthoudt aan de euro, vallen alle Griekse banken om, kunnen salarissen niet meer worden uitbetaald en kunnen bedrijven geen voorraden meer inkopen, rekeningen innen of leningen afsluiten. Griekenland mag zonder toestemming van de ECB namelijk geen euro's drukken. Doet het land dat toch, dan zullen deze 'geuro's' buiten Griekenland niet als betaalmiddel geaccepteerd worden. De buitenlandse banken zullen al hun betalingsverkeer met Griekenland onmiddellijk stopzetten.

4. Wat wordt er bedoeld met de term 'Grexit'?
5. Waarom zal Griekenland als het failliet gaat, waarschijnlijk de drachme invoeren? Waarom zouden ze niet de euro kunnen houden?

Opdracht 3

Lees het fragment uit nrc.next van 9 februari 2012 en beantwoord de vragen

4. Kan Griekenland uit de euro worden gezet?

Er is geen economische wet die voorschrijft dat Griekenland bij een faillissement uit de monetaire unie moet. Sterker, als Griekenland een akkoord bereikt met de banken over kwijtschelding is dat een vorm van, weliswaar gecontroleerde, wanbetaling. En juist zo'n akkoord is vereist om een nieuwe ronde steun van de eurolanden te krijgen. Als Griekenland uit de euro gaat, is dat een politiek besluit. Volgens de huidige Europese regels kan een land alleen vrijwillig of in overleg uit de Europese Unie treden. Er is niet voorzien in de mogelijkheid wel uit de euro en niet uit de EU te treden. Maar in crisistijd is alles vloeibaar, en dat geldt dus ook voor de regels. Mocht er een manier worden gevonden om Griekenland uit de eurozone te werken, dan heeft dat voor- en nadelen. Griekenland kan de nieuwe munt zwakker maken, waardoor Griekse producten in het buitenland aantrekkelijker worden. Als gevolg trekt de economie aan. Het grootste nadeel is dat de Griekse schuld in euro's blijft uitgedrukt. Als de drachme na uittreding wegzakt, zal de Griekse schuldenberg groeien.

6. Noem een voordeel voor Griekenland als het land uit de Eurozone stapt.
7. Noem een nadeel voor Griekenland als het land uit de Eurozone stapt.

Opdracht 4

Beantwoord de volgende inzichtvragen over alle fragmenten.

8. Wat denk je dat de gewone burgers in Nederland ervan zouden merken als Griekenland failliet gaat?
9. Wat zullen de gewone burgers in Griekenland merken als hun land failliet gaat?

Antwoordmodel

Opdracht 1

1. Wanneer is een land bankroet?
Een land is bankroet als de regering niet aan haar internationale betalingsverplichtingen wil voldoen.
2. Wat is een voordeel van een faillissement?
Bij een faillissement kan een land zijn schulden niet meer aflossen. De schulden worden daarom kwijtgescholden. Het lijkt een makkelijke manier om van je schulden af te komen.
3. Waarom is het op lange termijn toch nadelig voor een land om failliet te gaan?
*-Investerders verliezen hun vertrouwen in het land. Het land krijgt een slecht imago.
-Er zullen minder investeerders komen en landen zullen meer rente vragen voor leningen.
-Banken zullen failliet gaan waardoor de mensen in het land hun spaargeld verliezen.
-Stijgende werkloosheid, lagere kredietwaardigheid, verschraving van overheidsdiensten.*

Opdracht 2

4. Wat wordt er bedoeld met de term 'Grexit'?
Een vertrek van Griekenland uit de eurozone. Dan kunnen ze niet meer met de euro betalen.
5. Waarom zal Griekenland als het failliet gaat, waarschijnlijk de drachme invoeren? Waarom zouden ze niet de euro kunnen houden?
Anders stort de Griekse economie helemaal in. Binnenlandse betalingen kunnen met de eigen munt betaald worden. Als ze de euro houden kunnen ze niets meer betalen, en ze mogen die niet zelf bijdrukken.

Opdracht 3

6. Noem een voordeel voor Griekenland als het land uit de Eurozone stapt.
Griekse producten worden voor het buitenland erg goedkoop, waardoor Griekenland veel producten kan exporteren. Hierdoor wordt de economie beter.
7. Noem een nadeel voor Griekenland als het land uit de Eurozone stapt.
De Griekse schuld blijft in euro's bestaan. Als de drachme minder waard wordt, dan groeit de schuld aan Europese landen dus nog meer.

Opdracht 4

8. Wat denk je dat de gewone burgers in Nederland zouden merken als Griekenland failliet gaat?
Over het antwoord op deze vraag kunt u met de leerlingen discussiëren. Nederland heeft samen met de andere EU-landen geld geleend aan Griekenland. Daarnaast hebben Nederlandse banken geld geïnvesteerd in Griekenland. Als Griekenland failliet gaat, worden Griekse producten en reizen naar Griekenland goedkoper, maar de EU en Nederland krijgen misschien wel nooit hun geld terug. Etc.

9. Wat zullen de gewone burgers in Griekenland merken als hun land failliet gaat?
Over het antwoord op deze vraag kunt u met de leerlingen discussiëren. De Grieken krijgen waarschijnlijk een andere munt die veel minder waard is. Hun spaargeld wordt daardoor ook minder waard. Bij een zwakke munt neemt de export toe en komen er meer toeristen. Dat zorgt voor meer banen. Maar buitenlandse producten worden duurder. Het wordt duurder voor Grieken om op vakantie te gaan naar het buitenland. Ze krijgen minder loon en/of uitkeringen. De overheidsdiensten versralen. Etc.